

3. PŘÍRODNÍ CHARAKTERISTIKY

GEOMORFOLOGIE

Z hlediska členění reliéfu spadá území do celku Novohradských hor a na severu z části do Novohradského podhůří.

Nadmořská výška území dosahuje nejnižších hodnot v severní části, průměrná výška Stropnické pahorkatiny je 529 m. Směrem k jihu se nadmořská výška pohybuje od 590 m na Černé u Kachního rybníku a 580 m u Mlýnského rybníku pod Hartunkovem až po nejzazší hřbet v nejnižším koutu území mezi Kamencem 1072 m a hvozdem Schwarz-Maueru 1071 m. Vrcholy nad 1000 m jsou Myslivna 1040 m, hora nad Janovými Hutěmi 1006 m, další kóta 1000 m je na jihu poblíž Myslivny. Podle starších map měl Tummelplatz nad Ulrichovem výšku 1001 m.

Novohradské hory představují plochou kernou hornatinu vrásnozlomových struktur a hlubinných vyvřelin v oblasti tektonické klenby. Mají charakteristický reliéf pohoří silně rozčleněného erozí, s hlubokou sítí až 200 m hlubokých údolí říček a potoků. Jejich horské hřbety SZ – JV směru dosahují výšku 900 – 950 m. Střední výška je 809,9 m, nejvyšší výška 1072 m, nejnižší 645 m, převládající výšková členitost je 200 – 400 m, střední sklon je 7° 07'.

Česká část fundamentu Novohradských hor souvisí na jihu s jejich větší rakouskou částí, na rakouském území leží i nejvyšší vrchol Viehberg (1 111 m). Na českém území jsou tři vrcholy přes 1000 m, nejvyšší Kamenec (1 072 m), dále Myslivna (1 040 m) a Vysoká (1 034). Vlastní Novohradské hory lze na našem území rozdělit na dva podcelky, a to Pohořskou hornatinu a Jedlickou vrchovinu.

Pohořská hornatina zabírá převážnou část Novohradských hor. Horní tok Pohořského potoka a údolí Černé ji rozděluje na dvě části – Žofínskou hornatinu na východě (s vrcholy Vysoká - 1 034 m, Kraví hora - 953 m, Kuní hora - 925 m, Jelení hřbet s vrcholem Točník - 903 m, Myslivna - 1 040 m, Stříbrný vrch - 936 m, Pivonický vrch - 933 m, Lovčí hřbet – 980 m) a Leopoldovskou na západě (s vrcholy Kobylí vrch - 899 m, Jelení hora - 947 m, Střední vrch - 955 m, Jiřícká hora - 922 m, Jelení vrch - 956 m, Lužický vrch - 903 m, Kuřský vrch - 806 m, Zaječí vrch - 780 m, Cikánský vrch - 804 m a nejvyšší Kamenec - 1 072 m). V jihovýchodním cípu území v okolí Pohoří na Šumavě je nevelká Pohořská kotlina.

Jedlickou vrchovinu tvoří na našem území dva nevelké výběžky rakouské části Novohradských hor v prostoru mezi obcí Šejby a Novými Hradý s nejvyšším vrcholem Skalka 801 m.

Z orografických celků Novohradského předhůří zasahuje území do mírně zvlněné, členité **Stropnické pahorkatiny** s převládající nadmořskou výškou kolem 500 m, přesněji do okrsku Rychnovské pahorkatiny. **Rychnovská pahorkatina** dosahuje nadmořských výšek přes 600 m - Kamenská hora (631 m), nejvyšší vrchol Kondračská hora (682 m) leží mimo hranice zájmového území. Od vlastních Novohradských hor je Rychnovská pahorkatina oddělena asi 300 m vysokým zlomovým stupněm (svahy Vysoké a Kraví hory). Mezi Benešovem nad Černou a Malonty je pak ještě malý výběžek **Soběnovské vrchoviny**.

GEOLOGIE

Geologicky je celé území Novohradských hor poměrně jednotné, je tvořeno téměř výhradně **pozdně varijskými magmatity centrálního moldanubického plutonu**, představovaného několika různými typy, zčásti zakrytými **cordieritickými rulami** až **nebulitickými migmatity**, které jsou zbytkem původního pláště plutonu.

Nejrozšířenější horninou v oblasti je **biotitický granodiorit** středně zrnitý, tzv. weinsberský typ. Je charakterizován větším či menším obsahem biotitu, který vytváří drobné agregáty s tlustě tabulkovitými až sloupcovitými vyrostlicemi živce o průměrné velikosti 2 x 6 cm. Místy je makroskopicky patrný křemen, jehož množství přibývá s draselným živcem. Akcesorie tvoří apatit, zirkon, výjimečně též lupínky sekundárního muskovitu a rudy. Struktura této světlé horniny je hypoautomorfně zrnitá, textura všesměrná, místy se sklonem k usměrnění. Tato hornina vytváří severnější masiv Vysoké, touto horninou je budován také horský hřbet táhnoucí se z jihovýchodního okolí Kaplice, přes Benešov nad Černou a Kraví horu až k Novým Hradům.

Dalším typem granitoidu centrálního moldanubického plutonu v oblasti je **dvojslídny granit** až **adamellit** středně až drobně zrnitý, místy drobně porfyrický (mrákotínská žula). Hlavní součástí je plagioklas. Hornina dále obsahuje drobná zrnka až agregáty křemene, červenohnědý biotit, často srostlý s muskovitem. Akcesoriemi jsou poměrně velká zrna apatitu, zirkonu, rutilu, ilmenitu nebo magnetitu. Tento typ horniny zasahuje z Rakouska směrem k Podhorské Vsi výběžkem dlouhým několik kilometrů a asi 3,5 km širokým.

V oblasti je také zastoupena **muskoviticko-biotitická žula číměřská**, středně až hrubě zrnitá, místy porfyrická. Pro tuto horninu je charakteristické poněkud větší zrno a zejména tabulkovité vyrostlice mikroklinu, místy až 2 cm velké a 1 cm široké. Nejdůležitějšími nerostnými součástkami jsou mikroklin (často pertitický), oligoklas, křemen, obě slídy (s častou převahou muskovitu). Draselný živce převládá nad oligoklasem, živce nad křemenem. Číměřská žula vystupuje jednak při státní hranici východně od Horní Stropnice, jednak při severní hranici Stropnické pahorkatiny podél okraje Třeboňské pánve a východně od Nových Hradů.

Jako zbytek pláště centrálního moldanubického plutonu jsou zachovány v Novohradských horách a na některých místech podhůří **cordieritické ruly**. Tyto horniny tvoří velký ostrov východně od Kaplice, protažený severovýchodním směrem až k Novým Hradům, rozdělený úzkým pruhem weinsberského granodioritu Z-V směru. Severně od Šejb jsou v nich poměrně mocné žíly a tělesa žilných leukokratních žul. Druhohorní a třetihorní horniny se v oblasti prakticky nevyskytují.

Ze čtvrtohorních uloženin jsou zde **sedimenty svahové**, vznikající ukládáním materiálu ze zvětrávání hornin na bázích svahů. Nejčastější formou snosu byla solifunkce, kdy ve studených obdobích pleistocénu stékaly rozbředlé zeminy v době tání po zmrzlém podloží. Svahoviny balvanitě zvětrávajících hornin vytváří na svazích a jejich úžlabích **kamenná moře**. Nejčastější jsou však svahoviny písčitohlinité až hlinité.

Z dalších sedimentů se zde vyskytují **sedimenty deluviální – fluviální** (vzniklé transportem materiálu svahovin tekoucí vodou) a **aluviální** (vzniklé povodňovou sedimentací v nivách řek a potoků).

Za zmínku stojí ještě **sedimenty organogenní – vrchovištní a přechodové rašeliny**, vzniklé především v okolí obce Pohoří na Šumavě, v tzv. Pohořské kotlině.

PEDOLOGIE

Půdotvorný substrát v převážné části oblasti tvoří hlubinné vyvřeliny centrálního moldanubického plutonu. Půdy na těchto horninách jsou v závislosti na členitosti terénu středně hluboké až mělké. Zvětraliny jsou zřetelně písčité, písčitost zvyšují zrna nezvětralých živců (zejména u zvětralin biotitického granodioritu weinsberského typu). Půdy jsou středně těžké, hlinitopísčité až hlinité s hojnou příměsí jemnějšího i hrubšího skeletu.

Další významnou složku půdotvorných substrátů v oblasti tvoří horniny metamorfované, konkrétně cordieritické ruly. Zvětrávání rul je podmíněno zejména stupněm břidličnatosti, v závislosti na členitosti terénu se na nich vytváří půdy písčitohlinité až hlinité s různým obsahem skeletu, středně hluboké až mělké.

Vývoj půd probíhal během holocénu také v závislosti na klimatických poměrech, na vývoji a migračních pohybech vegetačních formací a v nejmladším časovém úseku ve významné míře i pod vlivem působení člověka.

Nejrozšířenějším půdním typem jsou **hnědé půdy** (podle nové morfogenetické klasifikace kambizemě). Vyskytují se na většině půdotvorných hornin, na mírných i prudších svazích, v místech kde nedochází k ovlivnění vodou. Jsou to půdy hlinitopísčité až hlinité (podle půdotvorné horniny), slabě až středně šterkovité. Půdní profily jsou převážně středně hluboké, tvořené třemi základními horizonty: šedohnědým horizontem humusovým (u orných půd totožným s orníci), hnědým horizontem vnitropůdního zvětrávání s různým obsahem hrubého písku nebo šterku a horizontem půdotvorného substrátu (tj. zvětralinou horniny, může jít i přímo o pevnou horninu). Fyzikálně chemické vlastnosti hnědých půd jsou silně závislé na přírodních poměrech, ve směru od pahorkatin do hor obecně dochází k postupnému okyselení půdy a snížení stupně sorbního nasycení.

Vlivem některých kulturních zásahů (např. změny dřevinné skladby v lese v neprospěch listnáčů, hrabání steliva) docházelo zejména v nižších polohách (do 750-800 m.n.m.) na hnědých půdách k vyplavování půdních koloidů a živin z vrchních vrstev profilu a ke vzniku podzolované hnědé půdy.

Od 6. vegetačního stupně (zhruba od 700 m.n.m.) vlivem chladnějšího klimatu přechází hnědé půdy (kambizemě) přirozeně v **hnědé půdy podzolované, var. horské**, označované též jako **rezivé půdy** (kryptopodzoly). V nejvyšších polohách přechází kryptopodzoly v horské **humusové podzoly** (v Novohradských horách jen ojediněle).

Poměrně hojné jsou v oblasti půdy hydromorfní, tj. půdy s půdotvorným procesem pod dlouhodobým vlivem zvýšené půdní vlhkosti, za nedostatku kyslíku v půdní hmotě. Mezi tyto půdy patří pseudogleje, gleje a rašeliny. Vyskytují se v plošných terénních depresích, v úžlabinách drobných vodních toků atd. Jsou to půdy hluboké, převážně kyselé, se zhoršenými fyzikálními vlastnostmi. Nejčastější skupinou jsou **pseudogleje** (stagnosoly), charakteristické mramorovaným pseudoglejovým horizontem, který se vyvinul vlivem srážkové vody nad vrstvou se sníženou propustností. Další skupina těchto půd - **gleje**, jsou charakteristické stálým zamokřením celého půdního profilu, nebo alespoň jeho spodní části podzemní vodou. Typický je výskyt šedého až zelenavě modrého glejového horizontu.

Poslední skupina – **rašelinné půdy**, se v oblasti vyskytuje jen roztroušeně, přesto poměrně hojně. Na zamokřené náhorní plošině v centrální části Novohradských hor jsou ostrůvky vrchovištní rašelinové půdy. Luční rašelinné půdy na četných lokalitách od hor do podhůří mají přechodný charakter a nebo souvisle přecházejí ke skupině půd glejových. Některé z drobných výskytů rašelinných půd vznikly až vlivem člověka (např. zátopy rybníků).

Větší vodní toky v níže položených částech oblasti provází výskyt **nivních půd** (fluvisoly) vzniklých na aluviálních náplavách různě zrnitého materiálu. Jejich plošné zastoupení v oblasti je však zanedbatelné.

Roztroušeně se vyskytují i **půdy rankerovité**, tj. půdy s vysokým obsahem skeletu, ale s dobře vyvinutým humusovým horizontem. Jejich výskyt je vázaný na vrcholové rozpady hornin a svahové periglaciální sutě.

KLIMATICKÉ POMĚRY

Novohradské hory mají podnebí přechodného střeoevropského typu, ve kterém je vliv oceánu a pevniny zhruba vyvážen. Důležitým činitelem ovlivňujícím klimatické poměry Novohradských hor je nadmořská výška a reliéfová členitost. S nadmořskou výškou ubývá zřetelně teploty a přibývá srážek. V nejvyšších polohách Novohradských hor jsou patrné vlivy horského klimatu se zmenšenými teplotními rozdíly mezi létem a zimou, se zvětšenou oblačností a srážkami, se sníženou délkou slunečního svitu a se sníženým počtem slunečních dní. Níže položené oblasti vrchovin a pahorkatin jsou teplejší a sušší.

Podle mapy klimatických oblastí náleží vlastní Novohradské hory převážně do klimatické oblasti chladné, okrsku C₁ - mírně chladného, horského. Podhůří už spadá do klimatické oblasti mírně teplé, okrsku B₁₀ - velmi vlhkého, vrchovinného.

Průměrná roční teplota v celém zájmovém území je 4,3 °C, průměrná teplota v měsících dubnu až září je 9,9 °C. V nejnižší položených částech oblasti, na severu území (Nové Hrady), se průměrná roční teplota pohybuje kolem 7 °C, v nejvyšších částech Novohradských hor kolem 4 °C. Centrální část Novohradských hor obepíná ve výšce zhruba 870 m. n. m. izoterma 5 °C, určující horní mez pěstování ovsa a brambor. Izoterma 5,0 °C obepíná nejchladnější části oblasti v okolí Vysoké a Kamence. Podle meteorologické stanice v Pohoří na Šumavě, která fungovala od roku 1876 do 1950 je nejteplejším měsícem roku červenec (v Pohoří naměřena za toto období průměrná teplota 13,6 °C), nejchladnější je únor (s teplotou – 4,5°C). Červencová izoterma 15 °C probíhá přibližně po vrstevnici 600 m a zřetelně odděluje chladnější oblast Novohradských hor od jejich podhůří.

Roční úhrn srážek v oblasti se pohybuje v rozpětí 700 mm v severní části až po 860 mm v nejnižší části Novohradských hor, která ještě náleží do českobudějovického okresu (podle uvedené klimatické mapy). Roční chod srážek, s výjimkou nejvyšších poloh, má roční křivku stoupající od minima v únoru k maximum srážek v červenci. Srážky jsou během roku velmi příznivě rozloženy, od začátku dubna do konce září spadne 67 % ročních srážek.

Roční úhrn sněhových srážek je v oblasti asi 130 mm. V průměru připadá na sněhové srážky 18% celkově spadlých srážek. Počet dní se sněžením připadá na prosinec a leden. Průměrná výška sněhové pokrývky v prosinci až únoru dosahuje 10 – 15 cm, maximální výška sněhové pokrývky v arktických zimách však dosáhla i více než 50 cm. **Počet dní se sněhovou pokrývkou** se pohybuje kolem 50 – 70 dní. V nejchladnější části území, v okolí Pohoří na Šumavě, leží sněhová pokrývky v průměru 136 dnů v roce. Na úpatí Novohradských hor, především v níže položené části mezi Malonty, Bělou, Bukovskem a v okolí Radčic, působí škody na porostech těžký sníh. Napadá většinou koncem října, případně záhy z jara a poškozují především borovici.

Novohradské hory patří k **největřnějším** oblastem jižních Čech. Největřnějším měsícem bývá únor, dále pak leden, březen a duben. Počet dní s vichřicí (6 a více stupňů podle Beauforta) se pohybuje od 10 do 50 dnů v roce a vyskytují se především v chladné roční době. Vichřice jsou převážně západních směrů. Dny s bezvětřím se vyskytují hlavně na podzim, jejich počet tvoří 10 – 20 % dnů v roce. Vítr vane na jaře a začátkem léta nejčastěji od severozápadu, během léta se proudění postupně mění na západní a na podzim a v zimě až jihozápadní. Jihozápadní proudění bývá na podzim přerušováno kontinentálním prouděním jihovýchodním.

Oblast Novohradských hor patří také k **nejoblačnějším** částem jižních Čech. Nejoblačnějším měsícem jsou listopad a prosinec, v zimě činí oblačnost 70 – 75%, letní oblačnost je 55 – 60%, poněkud vyšší oblačnost mají nejvyšší vrcholy v souvislosti s vytvářením horských letních cumulů v odpoledních hodinách. Počet jasných dní je nejnižší z celých jižních Čech, v roce je více než 160 zamračených dní (nejvíce v prosinci, lednu a listopadu, nejméně v srpnu, červenci a září).

S tím souvisí také nízké **hodnoty slunečního svitu**, jen 1 600 – 1 800 hodin, tj. 40 % možného slunečního svitu. Nejvyšší procento slunečního svitu vykazují měsíce srpen, červenec a květen, nejnižší pak prosinec, leden a listopad.

HYDROLOGIE A HYDROGEOLOGIE

POVRCHOVÉ VODY TEKOUcí

Novohradskými horami probíhá hlavní evropské rozvodí mezi Severním a Černým mořem. Rozvodnice se dotýká našeho území mezi Kamencem a Stodůleckým vrchem, kde se kryje se státní hranicí. Rakouská část Novohradských hor patří převážně již k povodí Dunaje, česká část Novohradských hor k povodí Vltavy, přesněji k povodí jejího pravostranného přítoku Malše.

Vlivem nepropustného krystalinického podloží, dostatku srážek (Novohradsko patří k našim srážkově nejbohatším územím) a velké lesnatosti je hustota říční sítě v Novohradských horách poměrně vysoká, dosahuje 0,5 km / km². Toky jsou krátké, přímější, mají velký spád a velký specifický odtok.

Malše, hlavní řeka oblasti, odvodňující většinu plochy, pramení pod jménem Maltsh na rakouském území u Sandlu, na východním svahu Viehbergu (1111 m) v nadmořské výšce 900 m. Tvoří v délce asi 4 km státní hranici s Rakouskem, od bývalé osady Horní Malše (Maltshbach) malebným a poměrně hlubokým údolím k Dolnímu Příbrání, odkud pokračuje údolím kolem zaniklého Fuchsova mlýna (Fuchsmühle) do Cetvin, kde vymezenou oblast opouští. Říční soustava Malše je výrazně asymetrická, své dva nejvýznamnější přítoky, Černou a Stropnici, přijímá z pravé strany.

Dalším významným tokem, který územím protéká, je řeka **Černá** (Švarcava), pramenící také na rakouském území, nad vsí Schwarzau. Vzniká ze 4 pramenů na jižním svahu hory Nebelstein (1015 m rakouská strana Novohradských hor) v nadmořské výšce 823 m. Délka k ústí do Malše činí 29,3 km. Její údolí jsou na horním a středním toku místy hluboce zaříznutá. Za Benešovem nad Černou opouští oblast Novohradských hor. V letech 1778-83 byla upravena v délce 24 km (od Černého Údolí) pro plavbu polenového dříví i vorů ing. Johannem Riemerem, za tímto účelem bylo na jejím horním toku i na přítocích vybudováno několik umělých vodních nádrží (tzv. klausur).

Nejvýznamnějším levostranným přítokem Černé v Novohradských horách je **Pohořský potok**, dříve nazývaný Buchersbach nebo česky Puchěř. Pramení nedaleko státní hranice u obce Šance v nadmořské výšce 945 m. Vytváří meandrový pás 75 m široký a 2-4 m hluboký. Délka až k ústí do Černé je 23,3 km. Vytváří dlouhé lesnaté údolí, kde v minulosti vznikly obce Leopoldov, Uhliště, Pohorská Ves a Radčice. Dále pokračuje méně zalesněnou krajinou, pozvolným údolím. Je to zřejmě nejmenší tok v Evropě upravený v minulosti pro voroplavbu. Úpravy v některých úsecích (např. Leopoldov-Baronův Most) jsou dodnes patrné. Do Černé se vlévá nedaleko Kancléřského rybníka nad obcí Ličov. Menšími přítoky Černé jsou Lužný potok, pramenící pod Vysokou (1034 m), má několik jmen: Lužný, Lugavský či německy Luggaubach. Přitéká do Černé z mělkého amfiteatrálního údolí nad Lukovem.

Mezi potoky, které výrazně tvarovaly krajinu, jsou **Huťský potok** (Jitronický, Gereuthen), protékající Huťským rybníkem a vlévající se pod Žofinem do Černé, **Tisový potok** (Eibennbach) s bývalou kausurou zvanou Tisový rybník a **Kabelský potok** (Kabelbach) pramenící nad Ulrichovem a vlévající se pod Dolním Příbráním do Malše.

Největším pravostranným přítokem Malše je **Stropnice**, k jejímu povodí patří celá jihovýchodní část Stropnické pahorkatiny. Stropnice pramení na jihovýchodním svahu Vysoké na rakouské půdě, v nadmořské výšce 813 m. Na svém horním toku protéká sevřeným údolím o značném sklonu, ještě před obcí Dlouhá Stropnice však tento sklon klesá. U Nových Hradů opouští Stropnice oblast pahorkatiny a vstupuje do Třeboňské pánve.

K nejvýznamnějším přítokům Stropnice patří levostranný **Svinenský potok**, pramenící východně od Velkého Jindřichova v nadmořské výšce 720 m a opouštějící území v obci Žumberk. Z dalších přítoků jsou to **Žárský potok** protékající Žárským rybníkem a **Novohradský potok** (s přítokem Veveršský potok), vlévající se do Stropnice v Nových Hradech.

Vodotečí, odvádějící vodu ze střední části zájmového území, je **Hartunkovský potok**, protékající Mlýnským rybníkem a posléze se vlévající do Svinenského potoka.

Z malé části území odvádí vodu řeka **Lužnice**, pramenící na záp. svahu Janovy hory (990 m) JV od Myslivny v Pohořském revíru. Asi 5 km toku jde těsně po státní hranici a u Stříbrných hutí se obrací a vtéká na rakouské území, kde měří 42 km. Řeka se U Krabonoše vrací zpět na naše území.

POVRCHOVÉ VODY STOJATÉ

Přirozené vodní plochy (jezera) se v oblasti Novohradských hor nevyskytují, na území jsou pouze četná rašeliniště. Většinou se nacházejí na malých plochách v nadmořské výšce 600 – 1000 m. Převládají drobná rašeliniště v údolích horních toků řek a potoků. Největší je Stodůlecké rašeliniště, rozkládající se jižně od Pohoří na Šumavě na levém břehu Pohořského potoka. Jeho plocha je asi 30 ha a leží v nadmořské výšce 898 m. Menší rašelinné plochy jsou v údolí Pohořského potoka mezi Pohořím a Leopoldovem (Pohořské rašeliniště), u Pohorské Vsi, Terčí Vsi, Šejb i jinde.

Do severní části území v Stropnické pahorkatině zasahuje tzv. trhosvinensko-novohradská skupina rybníků. Jedním z největších a nejstarších v celé této oblasti je **Žárský rybník**, ležící při hranici přírodního parku. Má katastrální výměru 120 ha, hráz je dlouhá 300 m, hloubka je 3,5 m. Je schopen zadržet 1,6 mil. m³ vody. Severně od Horní Stropnice jsou soustavy řady menších rybníků, např. **Velký Ovčí rybník**, **Kartáčník**, **Nový rybník**,

V kolébce, Královský a Rákosový rybník, Velký Bobří rybník, Kubelův, Kapříkovský rybník, Tomandl, Velký a Malý Světví, Pendlerův rybník a řada dalších menších. Jihovýchodně od Nových Hradů jsou významné rybníky Zevlův, Veverský, Kamenný, Přesličkovský a Hejškův. Západně od Benešova nad Černou leží na říčce Černé druhý největší rybník v oblasti, **Kancléřský rybník**, o rozloze 17 ha. (Chábera in Návrhová studie CHKO, 1983; Chábera, 1985; Krajinářské vyhodnocení, 1995)

Zvláštní postavení mezi umělými vodními nádržemi mají tzv. **klausury**, bývalé plavební nádrže, na Černé a Pohořském potoce. Byly zřízeny v druhé polovině 18. století (1778 – 1783), voda v nich zadržena sloužila k nadlepšování průtoků v době jarního plavení dlouhého i polenového dříví. Na území Novohradských hor bylo vybudováno 8 takovýchto menších nádrží, které umožnily splavnění Černé (po její ústí do Malše v délce 24 km) a Pohorského potoka (od Pohoří na Šumavě až po ústí do Černé). Splavnění bylo usnadněno i dalšími úpravami toků.

Přehled klausur v oblasti Novohradských hor :

Na Pohořském potoce:

Pohořský rybník (Jiřická nádrž, Buchořský rybník, Buchers Teich) u zaniklé osady Jiřice, 2 km SZ od Pohoří na Šumavě. Rozloha 6,67 ha, objem vody 62 610 m³. Založen r. 1518, zničen povodní r. 1592, obnoven r. 1774 jako jedna z osmi nádrží na plavení dřeva.

Uhlišťský rybník (Uhlířský rybník, Kohlenstätten Teich) na bezejmenném pravostranném přítoku Pohořského potoka východně od obce Leopoldov, rozloha 2,18 ha, objem vody 5805 m³

Na Černé a jejích přítocích

Hut'ský rybník (Jitronická nádrž, Gereuther Teich) na Hut'ském potoce u Terčích hutí, rozloha 5,90 ha, objem vody 55 370 m³. Zřízen r. 1784 jako nádrž na plavení dříví

Zlatá Ktiš (Goldentisch Teich) na horním toku Černé východně od osady Žofin, rozloha 5,24 ha, objem vody 98 450 m³

Mlýnský rybník (Mühlberg Teich) jižně od osady Staré Hutě na Lužném potoce, rozloha 4,84 ha, objem vody 42 070 m³

Tisový rybník (Eiben Teich) na východním okraji rezervace Žofínský prales + na Tisovém potoce, rozloha 0,62 ha, objem vody 5 805 m³. V současné době má poškozenou hráz, je prázdný a zarůstá

Kancléřský rybník (Kachní ryb., Kanzel Teich) rozkládající se pod ústím Pohořského potoka do Černé, rozloha 17,03 ha, objem vody 85 000 m³, založen r. 1489, dříve využíván i jako plavební nádrž.

Na Lužnici:

Kapelníkův rybník (Kapelunk, Kapellen Teich, Kapelunken Teich), původní nádrž na plavení dřeva z konce 18. století, leží severovýchodně od Pohoří na Šumavě na horním toku Lužnice, rozloha 6,34 ha, objem vody 58 000 m³

PODZEMNÍ VODY

Z hydrogeologického hlediska patří celá oblast do rajónu R 11, budovaného pozdně varijskými magmatity moldanubického plutonu. Výskyt a oběh podzemních vod je zde podmíněn sítí puklin, kterými jsou zejména varijské granodiority poměrně hustě prostoupeny.

Dobře propustný je zde i zvětralinový plášť písčitého a písčito-jílovitého charakteru. Přes tyto poměrně příznivé podmínky se na území nevytvořily významnější zásoby podzemních vod. Horniny Novohradských hor obsahují puklinové podzemní vody většinou s mělkým oběhem, vázaným na pásmo povrchového rozpojení puklin a tektonicky porušené polohy. Tyto puklinové vody nejsou příliš vydatné. Oblast patří k typu podzemních vod se sezónním doplňováním zásob, nejvyšší průměrné měsíční stavy hladin podzemních vod a vydatnosti pramenů připadají na květen a červen, nejnižší stavy pak na prosinec až únor ve vlastních Novohradských horách a na září až listopad ve Stropnické pahorkatině.

Na svazích hor a jejich podhůří vystupují podzemní vody na povrch v podobě puklinových nebo suťových pramenů. Jako stálé zdroje místních vodovodů a studní slouží především prameny na žule a granodioritu s puklinovou vodou v několikametrových písčitých eluviích.

Na minerální prameny je oblast velice chudá, za léčivý byl v historických pramenech považován pramen železité vody v Dobré a Hojně Vodě.